

ΕΥΘΥΝΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ' ΑΣΦΑΛΙΣΤΕΕΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΩΣ ΑΞΙΩΣΕΙΣ' ΠΡΟΣΗΚΟΝΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Η ΑΚ 288 επιβάλλει στους συμβαλλομένους να εκπληρώσουν τις συμβατικές υποχρεώσεις τους με τον τρόπο που απαιτεί η καλή πίστη, αφού ληφθούν υπ' όψιν και τα (χρηστά) συναλλακτικά ήθη. Η ΑΚ 197 επεκτείνει την υποχρέωσή τους αυτή και στο στάδιο που προηγείται της συνάψεως της συμβάσεως, ήτοι κατά το προσυμβατικό στάδιο, το αποκαλούμενο «στάδιο των διαπραγματεύσεων». Η τελευταία αυτή διάταξη ορίζει ότι, κατά το εν λόγω στάδιο, οι μέλλοντες συμβαλλόμενοι έχουν την υποχρέωση να συμπεριφέρονται σύμφωνα με τις διαληφθέντα κριτήρια, δηλαδή κατά τις επιταγές αφενός της καλής πίστης και αφετέρου των χρηστών συναλλακτικών ηθών.

Παρατηρούμε, ότι ο αστικός κώδικας ρυθμίζει τις προσυμβατικές διαπραγματεύσεις με δύο διατάξεις του : την ΑΚ 197 και την ΑΚ 178. Ο κανόνας της ΑΚ 197 συμπληρώνεται με την ΑΚ 198, υπό την έννοια ότι αμφότεροι έχουν ουσιωδέστατη λειτουργική σύνδεση, σε τόσο έντονο σημείο, ώστε κάλλιστα θα μπορούσαν να είχαν αποτελέσει μία διάταξη του κώδικα, αφού ο μεν πρώτος από αυτούς αποτελεί το πραγματικό του ενιαίου κατ' ουσίαν κανόνα δικαίου, ο δε δεύτερος αποτελεί την έννομη συνέπεια, η οποία αμέσως επέρχεται ευθύς μόλις πραγματωθούν τα στοιχεία του πραγματικού του πρώτου κανόνα¹.

¹ Κατά τη θεωρία της «*λειτουργίας του κανόνα δικαίου*», την οποία υιοθετεί ο ΚΠολΔ, με το άρθρο 216 § 1α' αυτού, ο κανόνας δικαίου έχει δύο σκέλη : 1) το σκέλος στο οποίο αναπτύσσεται το πραγματικό, δηλαδή η βιοτική σχέση που ο κανόνας αυτός προβλέπει και ρυθμίζει και 2) το σκέλος στο οποίο διαγράφεται η έννομη συνέπεια, η οποία επέρχεται αυτοθρόως, από τη στιγμή που θα πραγματοποιηθούν τα γεγονότα που συγκροτούν το πραγματικό του **[Κονδύλης]**, Το δεδικασμένον κατά τον ΚΠολΔ (έκδ. 1983), § 16 II 3 σελ. 190-191. **Κεραμής**, Αστικό δικονομικό δίκαιο, II (έκδ. 1986), § 75 σελ. 204 επ. **Απ. Γεωργιάδης**, Η «συρροή αξιώσεων» επί συνδρομής συμβατικής και αδιοπρακτικής ευθύνης, Δ. 6, § IV 1 σελ. 56. **Αστ. Γεωργιάδης**, Εισαγωγή και θεμελιώδεις έννοιες αστικού δικονομικού δικαίου, (έκδ. 1997), § 3 II 1 σελ. 52 επ. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Εισαγωγή, § 4 III σελ. 23 επ. και υπό το άρθρο 216 § IV 1-3 σελ. 961-3. **Ο ίδιος**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, (3η έκδ § 5 αριθ. 3 σελ. 112 επ. **Ο ίδιος**, Το κύριο περιεχόμενο του δικογράφου της αγωγής, Δ. 12 § 3.2. σελ. 408. **Βερβενιώτης**, Η αοριστία της αγωγής και ο αναίρετικός της έλεγχος, ΝοΒ 27 § II Α σελ. 1564 και Αναίρετικά κείμενα, (έκδ. 1993), σελ. 3 επ.

Από τη συναφή σύμφωνη νομολογία, βλ. ΑΠ 412/1986 Ελλ-Δνη 28/440. ΕφΑθ 2570/2001, ΕφΑθ 2936/1998, ΕφΑθ 2519/1997 και ΕφΚρ 325/1994, αδημ. στο νομικό τύπο. ΕφΑθ 6435/1987 ΝοΒ 36/364. ΕφΑθ 10371/1986 Ελλ-Δνη 29/139. ΕφΑθ 2822/1986 Ελλ-Δνη 27/701. ΕφΑθ 5454/1986 Ελλ-Δνη 28/1448 και Δ. 18,203. ΕφΑθ 7555/1985 Ελλ-Δνη 26/1407. Βλ. και την διατύπωση της ΑΠ 1266/1989 Ελλ-Δνη 32/790, καθώς και **Μακρίδου**, Η διάκριση απαράδεκτης και νόμω αβάσιμης αγωγής στα πλαίσια της αοριστίας, Αρμ. 1995 § II σελ.288 επ.].

Εξ άλλου, η εν λόγω έννομη συνέπεια συνίσταται στο ότι, το μέρος που – κατά τις διαπραγματεύσεις - έχει δράσει κατά τρόπο μη συμβατό με τα διαληφθέντα κριτήρια, οφείλει αποζημίωση στο άλλο, το αναίτιο μέρος, σε περίπτωση κατά την οποία οι διαπραγματεύσεις αποτύχουν, υπό την προϋπόθεση βεβαίως πως υφίσταται αιτιώδης σύνδεσμος (κατά τη θεωρία της *causae adaequatae*) μεταξύ του νομίμου λόγου ευθύνης του ενός αφενός, (ήτοι της υπαίτιας αντισυναλλακτικής συμπεριφοράς του) και τη ζημίας του άλλου, αφετέρου².

Η ζημία αυτή είναι εκείνη που προκλήθηκε από τη διάψευση της εμπιστοσύνης του ζημιωθέντος σχετικά με το ότι η σύμβαση θα καταρτιζόταν. Δηλαδή, η αποζημίωση καλύπτει ολόκληρη την εκ του προσυμβατικού πταίσματος προξενηθείσα στον τελευταίο περιουσιακή ζημία (θετική και αρνητική) πρόκειται για το αρνητικό διαφέρον (ή «διαφέρον εμπιστοσύνης»)³ και όχι για το διαφέρον εκπληρώσεως της συμβάσεως, αφού κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων δεν είχε εισέτι συναφθεί η σκοπητέα σύμβαση⁴.

Περαιτέρω, λέχθηκε ανωτέρω ότι κατά το άρθρο 297 εδάφ. α' ΑΚ, η αποζημίωση είναι κατά κανόνα χρηματική⁵, κατ' εξαίρεση δε το δικαστήριο κατόπιν αιτήσεως ενός από τους διαδίκους έχει τη δυνατότητα να επιδικάσει αυτούσια αποζημίωση, εφ' όσον συντρέχουν ειδικές περιστάσεις και η τοιούτου είδους αποζημίωση δεν προσκρούει στο συμφέρον του ζημιωθέντος (ΑΚ 297 εδάφ. β').

Επομένως, εάν (α) ως ασφαλιστέα προβάλλεται η αξίωση προς καταβολή χρηματικής αποζημιώσεως, ισχύουν τα όσα ελέχθησαν και ανωτέρω εν σχέσει με το προσύμφωνο, δηλαδή ότι τα προσήκοντα στην περίπτωση αυτή ασφαλιστικά μέτρα είναι η εγγυοδοσία, η προσημείωση υποθήκης και η συντηρητική κατάσχεση, με τα οποία δεν ικανοποιείται προδήλως η ασφαλιστέα απαίτηση, αφού με αυτά απλώς δεσμεύεται προσωρινώς περιουσιακό στοιχείο του καθ' ου, προκειμένου να εξασφαλισθεί - διά της αναγκαστικής εκπλειστηριάσεώς του - η μελλοντική ικανοποίηση της ως άνω αξιώσεως⁶· εάν (β) ως ασφαλιστέα προβάλλεται η αξίωση προς αυτούσια ικανοποίηση της ως άνω αξιώσεως του δανειστή, τότε το προσήκον ασφαλιστικό μέτρο θα κριθεί από το είδος της αυτούσιας ικανοποίησεως : σε περίπτωση κατά την οποία, ως

² Βλ. όλως ενδεικτικώς, **Απ. Γεωργιάδη**, ΓενΑ, (έκδ. 2012) § 34 περιθ. αριθ. 4 σελ. 504. **Σημαντήρα**, ΓενΑ, (έκδ. 1980), περιθ.αριθ. 636, σελ. 427.

³ **Απ. Γεωργιάδης**, ανωτ., § 34 περιθ. αριθ. 10, σελ. 507. **Σημαντήρας**, ανωτ., περιθ.αριθ. 636, σελ. 427.

⁴ **Απ. Γεωργιάδης**, ανωτ., § 34 περιθ. αριθ. 10, σελ. 507.

⁵ Βλ. όλως ενδεικτικώς, **Απ. Γεωργιάδη**, ΕνοχΔ, Γενικό μέρος (έκδ. 1999) § 11 περιθ. αριθ. 36 σελ. 158. **Αστ. Γεωργιάδη**, στον τιμητικό τόμο Ανδρ. Γαζή, (έκδ. 1995), σελ. 111, με περαιτέρω παραπομπές. ΑΠ 185/1967 ΝοΒ 26/30.

⁶ ΜΠρΛαρ 67/1999 ΑρχΝομ 2000/546.

αυτούσια ικανοποίηση της ζημίας ζητείται λ.χ. η υποχρέωση του καθ' ου προς παροχή αντικειμένου στον αιτούντα, τότε δεν μπορεί να διαταχθεί ως ασφαλιστικό μέτρο η προσωρινή παράδοση του αντικειμένου αυτού στον αιτούντα, διότι τούτο θα προσκρούει ευθέως στην απαγορευτική ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4' όμως, ακόμα και εάν το ζητούμενο ασφαλιστικό μέτρο δεν είναι νόμιμο, το δικαστήριο έχει υπηρεσιακό καθήκον (ΚΠολΔ 692 § 1) – εφ' όσον η προβαλλομένη ως ασφαλιστέα αξίωση είναι νόμω και κατ' ουσίαν βάσιμη – να διατάξει τη λήψη του προσήκοντος ασφαλιστικού μέτρου (προσωρινή ρύθμιση της καταστάσεως), το οποίο θα μπορεί να είναι είτε η θέση του πράγματος υπό δικαστική μεσεγγύηση (ΚΠολΔ 725) είτε η απαγόρευση διαθέσεώς του⁷. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις αυτές, δεν τίθεται προδήλως ζήτημα απαγορευμένης ικανοποίησεως της ασφαλιστέας αξιώσεως.

⁷ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, υπό το άρθρο 731, § 3.6., σελ. 729.